

Energidepartementet
Levert digitalt
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Saksbehandler:

Celia Lima

Vår ref.

25/130

Dato:

22.04.2025

Svar på høring om Norgespris og strømstønad til husholdninger som bruker fjernvarme

Energidepartementet har sendt på høring forslag om endringer i foreslått ny lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger.

Forbrukerrådet støtter forslaget, som innebærer at fjernvarmekunder i større grad likebehandles med strømkunder. Oppsummert mener vi at:

- Forslaget bidrar til at fjernvarmekundene i større grad likebehandles med forbrukere som bruker strøm til oppvarming. Det er likevel behov for ytterligere endringer for at fjernvarmekunder reelt skal likebehandles med forbrukere som bruker strøm til oppvarming.
- I tråd med vårt høringssvar om Norgespris for strøm, anbefaler vi at også fjernvarme får det lavest foreslåtte forbrukstaket, og at støtten til energieffektivisering generelt, og for fjernvarmehusholdninger spesielt, økes.
- På grunn av begrenset tallgrunnlag er det vanskeligere å forutse hvordan foreslått ordning vil slå ut for fjernvarmekundene enn for forbrukere som bruker strøm til oppvarming. Ordningen må derfor evalueres og det må være åpning for å justere både prisnivå og forbrukstak også før 2029.

Rimelig med Norgespris også for fjernvarme

Norgespris på fjernvarme gir husholdninger mulighet til å få en mer stabil og forutsigbar pris på fjernvarme til oppvarming og tappevann. Det vil være gunstig for denne forbrukergruppen, som har vært utsatt for volatile og høye priser som følge av at fjernvarmeprisen er koblet til markedsprisen på strøm. Dette til tross for at knapphet på strøm ikke nødvendigvis samvarierer med knapphet på fjernvarme.

Ved innføringen av Norgespris er det rimelig at fjernvarmekundene ikke kommer vesentlig dårligere ut enn forbrukere som bruker strøm til oppvarming. Dette er spesielt vesentlig sett i lys av at mange har tilknytningsplikt til fjernvarme, og at andre, sterke innlåsingeffekter gjør seg gjeldende også for fjernvarmekunder uten tilknytningsplikt. Her er det også viktig å ta høyde for at fjernvarmekundene i dag kommer dårligere ut økonomisk i forhold til forbrukere som bruker strøm til oppvarming.

Muligheten for en rimelig fastpris på fjernvarme er også positivt for energisystemet, da ugunstige vilkår for fjernvarmekunder kan gjøre at flere velger strøm framfor fjernvarme til oppvarming. Fjernvarme avlaster strømmettet og reduserer etterspørselen etter kraft, spesielt i kalde måneder da knappheten er størst. Av hensyn til energisystemet bør det derfor være rimelige vilkår for fjernvarmekundene, slik at det ikke lønner seg å helt eller delvis velge strøm framfor fjernvarme til oppvarming.

For de som ikke velger Norgespris, er det positivt at man på samme måte som strømkundene får strømstønad, og det er fornuftig at kostnaden dekkes av staten heller enn fjernvarmeselskapene.

Forbrukerrådet støtter at satsen for Norgespris settes på samme nivå som Norgespris for strøm, 50 øre inkl. mva.

Forbrukstak

Forbrukerrådet støtter at Norgespris for fjernvarme får et forbrukstak, og at forbrukstaket for strømstønad harmoniseres med dette. I likhet med forslaget om Norgespris for strøm, har departementet tre ulike forslag til tak, som hvert er satt lavere enn tilsvarende tak for strøm.

Fjernvarme benyttes typisk til sesongoppvarming, gulvoppvarming og til oppvarming av tappevann. Fjernvarmeforbruket for en husholdning vil ha en forbruksprofil tyngre vektet inn mot vintermånedene enn for husholdninger som bruker elektrisitet til å dekke oppvarmingsbehovet sitt. Vi må anta at forbruket av fjernvarme til oppvarming av tappevann og baderomsvarme er tilnærmet likt hele året.

Det finnes ikke tilstrekkelig data til å vurdere hvor mange husholdninger som bruker mer fjernvarme enn de foreslåtte verdiene. Det skyldes blant annet at få husholdninger som har individuell måling av fjernvarme.

Dette betyr at borettslaget eller sameiet som mottar fjernvarmen må ha sin egen interne fordeling. Uten individuell måling vil denne fordelingen bli matematisk.

Basert på samtaler med flere fjernvarmeaktører mener likevel Forbrukerrådet at det er usannsynlig at mange leiligheter vil passere det laveste forbrukstaket, selv på kalde dager. For større boliger vil det kunne være annerledes. I denne vurderingen mener vi at man også bør legge en viss vekt på det energitapet som skjer fra fjernvarmen entrer forbrukerens anlegg til den faktiske oppvarmingen skjer inne i boenheten.

For en enkelt boligblokk kan varmetapet ligge et sted mellom 10 og 20 prosent. Mesteparten av varmetapet i en boligblokk er knyttet til varmelekkasje i rørene som går mellom leiligheter. Dette gir en likevel «indre» oppvarming som igjen kan gi lavere oppvarmingskostnader for hver enkelt beboer.

I noen tilfeller kan energitapet komme opp i hele 30-40 prosent. Dette kommer an på rørenes kvalitet og isolering, og hvorvidt boligsameiet eier fjernvarmedistribusjonsnett på utsiden av bolighusene.¹

Ved vurdering av et forbrukstak for fjernvarme er det viktig å ta høyde for substitusjonseffekten mellom fjernvarme og elektrisitet som energibærere til oppvarming. Et forbrukstak på fjernvarme kan gi insentiver til overgang til elektrisk oppvarming, for eksempel med panelovner, dersom taket nås eller forventes nådd.

Risikoen for substitusjon er der kun i vintermånedene. Det er også på det tidspunktet etterspørselen etter oppvarming er høy og fjernvarmens bidrag til å redusere belastningen på kraftnettet gir størst samfunnsøkonomisk verdi. Et tak på fjernvarme kan dermed føre til ineffektiv ressursallokering mellom oppvarmingsalternativene.

Siden den enkelte husholdning vil ha store utfordringer med å vite når taket er passert, gitt at det som hovedregel ikke gjøres individuell måling, vil betydningen av substitusjonseffekten etter vår vurdering være mindre. Flere

---

¹ Statkraft Varme: [6 tips for å få lavest mulig varmetap med vannbåren varme](#)

av standardkontraktene til fjernvarmeaktørene vil også demotivere substitusjon.²

Forbrukerrådet har i høring om Norgespris for strøm anbefalt det laveste forbrukstaket, og at kostnadsdifferansen for staten mellom dette og det høyeste taket brukes på støtte til energieffektivisering i boliger.

I tråd med dette anbefaler vi laveste foreslåtte forbrukstak for Norgespris for fjernvarme, på 2500 kWh/mnd. Forbrukerrådet forventer likevel at myndighetene følger aktivt med på hvilke utslag forbrukstaket gir, og dersom oppdaterte tall om forbruk taler for noe annet, mener vi at taket må justeres opp.

Behov for energieffektivisering i boligbygg med fjernvarme

Det mangler tallgrunnlag for å estimere kostnader for ordningen, og dermed også for kostnadsdifferansen mellom ulike forbrukstak. Forbrukerrådet vil likevel understreke det store behovet for økt støtte til energieffektivisering også i husholdninger med fjernvarme. I tillegg til allmenne effektiviseringsbehov som f.eks. isolasjon, har mange boligbygg med fjernvarme som nevnt et svært stort varmetap i sin kundesentral. Både for enkeltforbruker og for systemet vil det være langt mer hensiktsmessig å utbedre slike forhold enn å betale for mer varme enn det som reelt er nødvendig for å varme opp bygget. Dette er imidlertid krevende både med tanke på investeringskostnad og prosess, og det er behov for egne ordninger som kan bistå både praktisk, administrativt og økonomisk. Vi viser her spesielt til omtale av one-stop-shops i Forbrukerrådets høringssvar om lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger, og øvrige anbefalinger om energieffektivisering i samme høringssvar.

En stor andel av fjernvarmekundene er boligselskaper. Boligselskaper har særlige utfordringer med energieffektivisering, både fordi eierskapsstruktur og demokratiske prosesser kan komplisere og forsinke investeringsbeslutninger, og fordi eksisterende støtteordninger gir mindre forutsigbarhet enn for eneboliger. Enova har en rekke rettighetsbaserte støtteordninger for eneboliger, men kun konkurransebaserte ordninger for boligselskaper. Sammen med bedret bistand gjennom one-stop-shops, kan mer forutsigbare, rettighetsbaserte ordninger for boligselskaper, som også

---

² Vilkår Statkraft Varme punkt 11 bokstav m «Fjernvarmeleveringen kan stanses og kundens anlegg kan avstenges og kobles fra dersom (...) kunden ikke dekker hele sitt oppvarming- og tappevannsbehov med fjernvarme.»

må omfatte utbedring av kundesentral, bidra til økt økonomisk trygghet og stabilitet for boligselskaper med fjernvarme.

Behov for evaluering

Selv om vi her gir en anbefaling om valg av forbrukstak basert på tilgjengelig informasjon, vil vi understreke usikkerheten som skapes av mangelen på tall for fjernvarmekundenes forbruksprofil. Det er umulig å forutsi hvordan et lavt forbrukstak vil slå ut når dagens forbruk i ulike måneder er ukjent. Gitt det uttalte hovedformålet fra departementet om trygghet og forutsigbarhet, vil det være et vesentlig problem for ordningen dersom en stor andel av fjernvarmekundene havner over forbrukstaket. Det vil også gå ut over ordningens hovedformål om forutsigbar pris dersom enkeltkunder med svært ineffektiv kundesentral havner langt over taket, uten at det først er laget gode ordninger for å muliggjøre utbedring av slike anlegg.

Det blir derfor viktig å evaluere ordningen, og være åpen for justeringer av pris og forbrukstak også før 2029 dersom den gir urimelige utslag for fjernvarmekundene. Dette kan for eksempel gjøres i forbindelse med foreslått årlig justering av prisnivået for Norgespris.

Behov for grunnleggende endringer for fjernvarme

Vi viser også til Forbrukerrådets innspill til NVEs forslag til ny prismodell for fjernvarme, der vi viser til flere faktorer som gjør at fjernvarmekundene i dag betaler mer enn strømkundene for oppvarming, og at fjernvarmeselskapene ikke utsettes for adekvat konkurranse. Vi beskriver derfor her at Norgespris for fjernvarme gjør at fjernvarmekundene *i større grad* likebehandles med strømkundene, men deler ikke departementets beskrivelse av at dette gir en faktisk likebehandling. Likebehandling er likevel en god målsetning, som bør følges opp videre av myndighetene, spesielt tatt i betraktning fordelene for blant annet strømmettet ved høyere andel fjernvarme, som departementet selv beskriver i forslaget.

Vilkårene for fjernvarmekundene blir betydelig bedret med forslaget om Norgespris, men de problematiske forholdene vi beskrev i innspillet om prismodellen løses ikke. Til dette kreves mer grunnleggende endringer som kan ivareta fjernvarmekundene. Vi håper departementet vil komme tilbake til dette.

Øvrige forhold ved implementeringen

Forbrukerrådet viser for øvrig til våre innspill om avtaleinngåelse, angrerett og oppsigelsesfrist i Forbrukerrådets hørings svar om lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger.

Vennlig hilsen

Forbrukerrådet

Inger Lise Blyverket
Direktør

Thomas Iversen
Fagsjef strøm